PRITARTA
Birštono savivaldybės tarybos
2017 m. balandžio 24 d.
sprendimu Nr. TS-61

BIRŠTONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBOS 2016 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

ĮŽANGA

Birštono savivaldybės (toliau – Savivaldybė) kontrolės ir audito tarnybos (toliau – Tarnyba) 2016 metų veiklos ataskaita parengta vykdant Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymą, Birštono savivaldybės tarybos veiklos reglamentą, Birštono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos nuostatus ir 2016 metų veiklos planą.

Birštono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba (toliau – Tarnyba) siekia, kad visi Savivaldybės viešojo administravimo subjektai laikytųsi įstatymų, tinkamo ir efektyvaus Savivaldybės biudžeto lėšų ir turto naudojimo, kad būtų tobulinama Savivaldybės sektoriaus finansų valdymo sistema.

Tarnybos veiklos ataskaita yra skirta Birštono savivaldybės (toliau – Savivaldybė) tarybai, kuriai Tarnyba yra atskaitinga, audituojamiems subjektams ir Savivaldybės bendruomenei. Šia ataskaita siekiama supažindinti su Tarnybos 2016 metų veikla ir jos rezultatais. Tikime, kad šioje ataskaitoje pateikta informacija bus naudinga jos vartotojams.

TARNYBOS VEIKLA

Tarnyba yra kompetentinga ir nepriklausoma Savivaldybės biudžetinė įstaiga, kurios misija – skatinti efektyvų Savivaldybės turto valdymą ir lėšų naudojimą. Tarnyboje 2016 m. dirbo vienas darbuotojas – Savivaldybės kontrolierė, kuri atliko visas šiam subjektui priskirtas funkcijas.

Tarnybos veiklos tikslas – prižiūrėti, ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas savivaldybės turtas bei patikėjimo teise valdomas valstybės turtas, kaip vykdomas savivaldybės biudžetas ir naudojami kiti piniginiai ištekliai. Tarnyba, vykdydama jai pavestas funkcijas:

- planuoja ir organizuoja savo veiklą;
- atlieka Savivaldybės administracijoje, Savivaldybės administravimo subjektuose bei Savivaldybės kontroliuojamose įmonėse planinį ir veiklos plane nenumatytą išorės finansinį ir

veiklos auditą. Neplaninį auditą gali pavesti atlikti Savivaldybės taryba ir kitos institucijos įstatymų nustatyta tvarka;

- atlieka savivaldybės biudžeto vykdymo auditą;

- vertina Savivaldybės tarybai pateikto tvirtinti biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenis;

- vertina savivaldybės viešojo administravimo subjektų administracinės veiklos kokybę bei efektyvumą, vidaus kontrolės ir vidaus audito sistemos patikimumą ir teikia rekomendacijas jai gerinti;

- audituoja savivaldybės turto ir biudžeto lėšų naudojimą visose, nepaisant jų statuso, įstaigose bei organizacijose, kurioms perduotas tas turtas ar skirtos lėšos;

- atlieka auditus ir vertinimus dėl naudojimosi banko kreditais, paskolų ėmimo, laidavimo, garantijų, koncesijų suteikimo, ūkinės ir finansinės būklės ir kitais norminiuose aktuose nurodytais atvejais;

- rengia ir teikia merui, savivaldybės vykdomajai institucijai, audituotų subjektų vadovams ataskaitas, išvadas ir sprendimus, kurie buvo priimti dėl finansinio ir veiklos audito metu nustatytų ir nepašalintų teisės aktų pažeidimų.

Tarnyba atlieka auditus Savivaldybės administracijoje, Savivaldybės administravimo subjektuose bei Savivaldybės kontroliuojamose įmonėse. Bendras auditų tikslas – pareikšti nepriklausomą nuomonę dėl finansinių ir kitų ataskaitų tikrumo ir teisingumo.

Finansinis auditas apima audituojamojo subjekto finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių, metinių konsoliduotųjų ataskaitų rinkinių ir kitų ataskaitų duomenų, taip pat savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams vertinimą ir nepriklausomos nuomonės pareiškimą.

Veiklos auditu siekiama įvertinti įstaigų viešąjį ir vidaus administravimą ekonomiškumo, efektyvumo ir rezultatyvumo požiūriu, vidaus kontrolės sistemos patikimumą, atskleisti veiklos problemas bei parodyti veiklos trūkumus, teikti rekomendacijas.

Kontrolierės atliekamų auditų siekis yra ne tik finansinės informacijos ir veiklos vertinimas ir neatitikimų paieška, bet ir galimų pažeidimų, klaidų prevencija. Be to, atliekant auditus, taip pat siekiama kuo anksčiau atskleisti neatitikimus nuo priimtų standartų, imtis priemonių, kurios ateityje užkirstų kelią pažeidimams arba bent sumažintų jų atsiradimo galimybę.

Auditu siekiama paveikti, kad ateityje būtų išvengta neatitikimų ir klaidų, kad būtų sustiprinta vidaus kontrolė, padidintas veiklos efektyvumas.

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas nustato pagrindinius principus, kuriais grindžiama Tarnybos veikla: nepriklausomumo, teisėtumo, viešumo, objektyvumo ir profesionalumo principais. Tarnyba, atlikdama auditus, taip pat vadovaujasi Tarptautinių ir Nacionalinių audito

standartų pritaikymo, nuomonės nepriklausomumo, viešosios atskaitomybės, audituojamo subjekto vadovybės atsakomybės, vidaus kontrolės, duomenų prieinamumo, viešųjų ir privačių interesų konflikto vengimo principais.

Tarnyba savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos įstatymais (Vietos savivaldos, Biudžeto sandaros, Viešojo administravimo, Valstybės tarnybos, Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo, Valstybės ir savivaldybių įmonių, Viešųjų įstaigų, Sveikatos priežiūros įstaigų, Audito, Viešojo sektoriaus finansinių ataskaitų rinkinių konsolidavimo, Viešojo sektoriaus atskaitomybės, Įmonių finansinės atskaitomybės, Biudžetinių įstaigų, Buhalterinės apskaitos ir kt.), Vyriausybės nutarimais, Tarptautiniais audito standartais, Valstybės kontrolieriaus patvirtintais Valstybinio audito reikalavimais, metodikomis, kitais teisės aktais ir Savivaldybės tarybos 2009 m. spalio 30 d. sprendimu Nr. TS-181 patvirtintais Tarnybos nuostatais. Savivaldybės kontrolierės teisiniai pagrindai yra nustatyti Valstybės tarnybos įstatyme.

Visos auditų ataskaitos ir išvados teikiamos audituotiems subjektams, Savivaldybės merui, Savivaldybės administracijos direktoriui, pagal poreikį svarstomos Savivaldybės tarybos Kontrolės komitete. Auditų ataskaitos ir išvados skelbiamos Savivaldybės interneto svetainėje www.birstonas.lt.

Tarnyba, kaip ir kitų savivaldybių analogiškos institucijos, bendradarbiauja dalyvaudama Savivaldybių kontrolierių asociacijos veikloje. Savivaldybių kontrolierių asociacija nuo 2007 m. yra asocijuota Europos Komisijos įsteigtos Europos regioninių išorinio finansų audito institucijų organizacijos (EURORAI) narė.

TARNYBOS VEIKLOS ORGANIZAVIMAS, PLANAVIMAS

2016 metų veiklos planas

Birštono savivaldybės Kontrolės ir audito tarnyba savo veiklą organizavo pagal Tarnybos patvirtintą 2016 metų veiklos planą.

Savivaldybės kontrolierė organizuodama savo darbą ir teisės aktais nustatytų funkcijų įgyvendinimą kiekvienais metais rengia ir nustatyta tvarka derina su Savivaldybės tarybos Kontrolės komitetu veiklos planą ir jį tvirtina įsakymu.

Tarnybos veiklos planas rengiamas atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos teisės aktuose Tarnybai nustatytą kompetenciją, vadovaujantis prioritetų parinkimo, išankstinio tyrimo, objektyvumo, nešališkumo, apolitiškumo ir audito sudėtingumo vertinimo principais.

Rengiant 2016 metų veiklos planą, atlikta Tarnybai teisės aktais nustatytų privalomų ir kitų funkcijų analizė. Nustatyti kiekybiniais (skiriamų asignavimų dydis) ir kokybiniais (ankstesnio audito data) aspektais reikšmingi audito subjektai, įvertinta Tarnyboje gauta informacija apie poreikį

auditams bei Tarnybos žmogiškieji ištekliai. Įvertintos riziką mažinančios priemonės – kitų institucijų (lėšų davėjų, Valstybės kontrolės, Savivaldybės administracijos Centralizuoto vidaus audito skyriaus ir kt.) atliekami tikrinimai, auditai.

Siekdami, kad kiekvienas auditas būtų atliekamas laiku ir efektyviai, audito rizika sumažinta iki priimtinai žemo lygio, atsakingai planuojame auditą. 2016 metų audito mastui nustatyti atlikome strateginį tyrimą, t. y. surinkome ir įvertinome informaciją apie audituojamus subjektus, jų veiklą, vidaus kontrolės aplinką, reikšmingo duomenų iškraipymo riziką, anksčiau atliktų auditų rezultatus ir kt. Parengėme audito strategiją, kurioje nustatėme audito mastą, metodus ir atlikimo eigą.

Audito planavimo etapą užbaigėme detaliųjų audito programų, kuriose pagrindinis dėmesys sutelkiamas į subjektams būdingas rizikos sritis, sudarymu. Tai padeda mažinti audito atlikimo laiko sąnaudas ir užtikrinti jo kokybę, t. y. pasiekti pagrindinį audito tikslą – gauti pakankamus ir patikimus įrodymus, kad finansinės ir biudžeto vykdymo ataskaitos visais reikšmingais atvejais yra teisingos, o Savivaldybei nuosavybės teise priklausantis ir patikėjimo teise valdomas valstybės turtas valdomas, naudojamas ir disponuojama juo teisėtai.

Auditų planavimas vykdomas etapais:

- peržiūrimi ir įvertinami teisės aktai, jų pakeitimai, reglamentuojantys Kontrolės ir audito tarnybai priskirtus uždavinius ir funkcijas;

- apskaičiuojami savivaldybės Kontrolės ir audito tarnybos personalo ištekliai metams (darbo dienomis);

- siekiant nedvigubinti darbo, susipažįstama su Savivaldybės administracijos Centralizuoto vidaus audito skyriaus metiniu darbo planu;

- atliekama Savivaldybės biudžeto struktūros analizė;

- nustatomi Tarnybos veiklos prioritetai;

- veiklos plano projektas svarstomas Kontrolės komiteto posėdyje ir įvertinus pasiūlymus, patvirtinamas Savivaldybės kontrolieriaus.

2016 metais Savivaldybės kontrolierė dirbo pagal Tarnybos 2016 metų veiklos planą, patvirtintą Savivaldybės kontrolieriaus 2015 m. lapkričio 12 d. įsakymu Nr. 1-10. Suderinus su Birštono savivaldybės tarybos Kontrolės komitetu, 2016 m. Tarnybos veiklos planas Savivaldybės kontrolieriaus 2016 m. vasario 23 d. įsakymu Nr. 1-5 buvo patikslintas. Buvo nuspręsta neatlikti Birštono gimnazijos finansinio (teisėtumo) audito. Tarnybos 2016 metų veiklos planas teisės aktų nustatytais terminais buvo pateiktas Valstybės kontrolei. Planuojant 2016 metų Tarnybos veiklos apimtis, buvo atsižvelgta į 2016 metų darbo laiko fondą, privalomas Tarybai teikti išvadas. Tarnybos 2016 metų veiklos planas yra įvykdytas.

Tarnybos personalas ir finansavimas

Ataskaitiniu laikotarpiu Tarnyboje dirbo vienas darbuotojas – Savivaldybės kontrolierė.

2016 metams Tarnybai buvo skirta 25,467 tūkst. Eur asignavimų, iš jų darbo užmokesčiui ir socialinio draudimo įmokoms 87,4 proc. skirtų asignavimų.

1 lentelė

Pavadinimas	Asignavimų planas (įskaitant patikslinimus), tūkst. Eur	Panaudota asignavimų (kasinės išlaidos), tūkst. Eur
Darbo užmokestis	17,0	16,556
Socialinio draudimo įmokos	5,267	5,096
Prekių ir paslaugų naudojimas	3,2	1,485
Iš viso:	25,467	23,138

2016 METŲ VEIKLOS REZULTATAI

Kontrolės ir audito tarnybos 2016 metų veikla buvo suplanuota, atsižvelgiant į turimus išteklius, aktualijas ir svarbiausius darbus, kuriuos, mūsų manymu, buvo būtina atlikti. Kontrolės ir audito tarnyba dirbo pagal Savivaldybės kontrolieriaus patvirtintą, su Savivaldybės tarybos Kontrolės komitetu suderintą, veiklos planą ir programą. Siekdami audituoti sistemines, aktualias problemas, kokybiniu ir kiekybiniu požiūriu reikšmingas sritis, atlikome nuolatinę viso viešojo sektoriaus stebėseną ir identifikavome rizikas, tampančias metinio veiklos plano ir programos pagrindu. Kiekvieną riziką atskirai vertinome pagal atitiktį prioritetams, mastą, svarbos ir galimybės audituoti kriterijus. Parengėme audito strategiją, paremtą rizikos vertinimu ir audito atranka. Dėl ribotų žmogiškųjų išteklių veiklos auditų neatlikome, bet atlikdami finansinius (teisėtumo) auditus, kompleksiškai vertinome, ar audituojamas subjektas savo veiklą vykdo vadovaudamasis taupumo, efektyvumo ir rezultatyvumo principais, ar tinkamai atlieka jam patikėtas užduotis, ar ekonomiškai naudoja skirtus finansinius išteklius.

2016 METAIS ATLIKTI AUDITAI

Finansinio audito tikslas – įvertinti audituojamo subjekto vidaus kontrolę, įskaitant finansų valdymą, audituojamo subjekto turto valdymo, naudojimo, disponavimo juo teisėtumą ir pareikšti nepriklausomą nuomonę dėl finansinių ir kitų ataskaitų tikrumo ir teisingumo. Audito atlikimo teisiniai pagrindai įtvirtinti Valstybinio audito reikalavimuose.

Vykdydami Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros ir Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymų nuostatas, atlikome Savivaldybės 2015 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio (biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio, įskaitant Savivaldybės skolos ataskaitas, ir konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio) auditą.

Audito metu vertinome, ar Savivaldybės 2015 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys ir Savivaldybės 2015 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais parengti pagal teisės aktų reikalavimus ir juose nėra reikšmingų iškraipymų, lyginant jų duomenis su

Savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojų pateiktais ataskaitų rinkiniais ir kitais Savivaldybės administracijos duomenimis, iš kurių jie buvo sudaryti.

Kontrolės ir audito tarnyba 2016 metais atliko savivaldybės išteklių fondų finansinius auditus: Birštono savivaldybės iždo ir Birštono savivaldybės privatizavimo fondo 2015 metų finansinius (teisėtumo) auditus, pareikšta nepriklausoma nuomonė ir įvertintas turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo teisėtumas; Birštono viešosios bibliotekos 2015 metų finansinį (teisėtumo) auditą, pareikšta nepriklausoma nuomonė ir įvertintas turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo teisėtumas.

Visais atvejais, atlikus auditą, audituojamiems subjektams buvo pareiškiamos pastabos ir teikiamos rekomendacijos dėl teisės aktų pažeidimų, klaidų ir neatitikčių.

IŠVADOS, PATEIKTOS SAVIVALDYBĖS TARYBAI

Vietos savivaldos įstatymas numato Savivaldybės kontrolieriaus pareigą rengti ir teikti Savivaldybės tarybai jos sprendimams priimti reikalingas išvadas. 2016 metais Tarnyba parengė ir pateikė Savivaldybės tarybai išvadas:

- dėl Birštono savivaldybės 2015 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio, Savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo. Pagal galiojančius teisės aktus privaloma atlikti savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio (į kurį patenka savivaldybės biudžetinių įstaigų, savivaldybės iždo, savivaldybės privatizavimo fondo ir savivaldybės kontroliuojamų viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų rinkiniai) auditą ir pateikti Savivaldybės tarybai išvadą. Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinių (toliau – KFAR) grupę 2015 metais sudarė septyniolika viešojo sektoriaus subjektų (toliau – VSS), iš jų: trylika biudžetinių įstaigų, dvi viešosios sveikatos priežiūros įstaigos, Savivaldybės iždas ir Savivaldybės privatizavimo fondas. Tam, kad pateiktų minėtas išvadas, Kontrolės ir audito tarnyba suplanavo ir atliko audito procedūras visose įstaigose. Šios išvados duomenims pagrįsti atliktas auditas, surinkti įrodymai dėl teikiamos Savivaldybės tarybai ataskaitos teisingumo. Tarnyba pateikė Savivaldybės Tarybai:

- sąlyginę nuomonę dėl konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio;

-besąlyginę nuomonę dėl biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio;

-besąlyginę nuomonę dėl savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo.

Sąlyginės nuomonės dėl konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio teisėtumo pagrindas:

- Audito metu buvo nustatyta, kad Birštono Savivaldybės vietinės reikšmės kelių apskaita nėra tiksli ir teisinga: kai kurie keliai apskaitomi ne pagal turto vienetus, Savivaldybės administracijos apskaitos duomenys ne visais atvejais sutampa su 2015-12-22 Tarybos sprendimu

Nr. TS-243 patvirtintu Savivaldybės vietinės reikšmės kelių sąrašu. Savivaldybės administracija nesivadovavo LR finansų ministro 2008-05-08 įsakymu Nr. K-174 patvirtinto 12-ojo viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standarto „Ilgalaikis materialus turtas" 11punkto nuostatomis, nes 1 turto vienetas – eksploataciniai keliai (inventorinis Nr. 1280003) – apskaitytas ne pagal turto vienetus, o vienu įrašu - keliai; kai kurios gatvės apskaitomos ne pagal turto vienetus; esminio pagerinimo išlaidos užregistruotos atskirai nuo pačių gatvių, o ne didinant atitinkamo ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikainą, kai kurios gatvės buhalterinėje apskaitoje įtrauktos po du kartus, dalis gatvių pagal sąrašą į balansines sąskaitas neįtrauktos. Duomenys, pateikti pagal Tarybos patvirtintą kelių ir gatvių sąrašą, su buhalterinės apskaitos duomenimis nesutampa.

Negalėjome patvirtinti, kad finansinėse ataskaitose į turto grupę „Infrastruktūros ir kiti statiniai" įtraukti visi Savivaldybei nuosavybės teise priklausantys vietinės reikšmės keliai ir gatvės, vietinės reikšmės kelių ir gatvių apskaitos duomenų negalėjome palyginti su viešųjų registrų duomenimis ir kt. Negalėjome patvirtinti, ar Savivaldybės konsoliduotoje finansinės būklės ataskaitoje pagal 2015 m. gruodžio 31 d. duomenis straipsniuose: „Infrastruktūros ir kiti statiniai" vietinės reikšmės kelių (gatvių) – 6368,3 tūkst. Eur likutinės vertės ir „Finansavimo sumos iš valstybės biudžeto" – 2171,5 tūkst. Eur; „Finansavimų sumos iš ES lėšų – 1982,3 tūkst. Eur; „ Sumos iš kitų šaltinių" – 721,7 tūkst. Eur ir į sukauptą perviršį ar deficitą įtraukti 1492,8 tūkst. Eur sumų likučiai yra teisingi.

- Savivaldybėje parkų ir skverų želdiniai neįteisinti, buhalterinėje apskaitoje neapskaityti. Savivaldybės vykdoma želdynų ir želdinių apsauga, priežiūra ir apskaita neatitinka nustatytų Želdynų įstatymo nuostatų. Remiantis nustatytais neatitikimais, negalėjome patvirtinti Finansinės būklės ataskaitos „Biologinio turtas" likučio teisingumo.

BENDRADARBIAVIMAS

Audito poveikio negalime pasiekti be glaudaus bendradarbiavimo su Savivaldybės taryba, Kontrolės komitetu, Savivaldybės meru, Savivaldybės administracija, audituojamais subjektais. Auditas nesibaigia rekomendacijų pateikimu, reikia jų efektyvaus įgyvendinimo. Tobulinant viešojo sektoriaus audito kokybę ir siekiant bendrų rezultatų, pastaraisiais metais ypač glaudus bendradarbiavimas užsimezgė su Valstybės kontrole.

Valstybės kontrolė, būdama aukščiausioji audito institucija, privalo pateikti išvadą Lietuvos Respublikos Seimui dėl nacionalinio ataskaitų rinkinio, į kurį įeina ir savivaldybių konsoliduotosios finansinės ataskaitos. 2016 metais, siekdami efektyvesnio bendradarbiavimo ir administracinės naštos mažinimo, atsisakėme kiekvienais metais sudaromų bendradarbiavimo susitarimų, tačiau paties bendradarbiavimo neatsisakėme, nes jo būtinumą nustato 600-asis tarptautinio audito

standartas „Specialūs svarstymai – grupės finansinių ataskaitų auditas (įskaitant komponentų auditorių darbą)“ ir noras auditus atlikti racionaliai, t. y. nedubliuoti audito procedūrų, kurias Savivaldybėje atlieka Valstybės kontrolės auditoriai. 2016 metais su Valstybės kontrolės auditoriais aktyvai dalijomės profesine audito patirtimi, gerąja praktika, derinome audito strategijas ir plėtojome bendradarbiavimą išorės auditų klausimais. Tikime, kad efektyvesniam ir rezultatyvesniam audito sistemos veikimui ypač svarbu nuolat keistis informacija ir dalytis sukaupta patirtimi.

Auditus viešajame sektoriuje atlieka ne tik savivaldybių kontrolės ir audito tarnybos, bet ir vidaus auditoriai, Valstybės kontrolė, nepriklausomos audito įmonės. Tobulinant viešojo sektoriaus audito kokybę, toliau buvo vystomas bendradarbiavimas ne tik su Valstybės kontrole, bet ir su Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Vidaus auditorių asociacija ir Lietuvos auditorių rūmais. Šis bendradarbiavimas vystomas per visų savivaldybių Kontrolės ir audito tarnybas vienijančią Savivaldybių kontrolierių asociaciją. Asociacijos tikslas – atstovauti ir ginti savivaldybių kontrolės ir audito tarnybų interesus, sudaryti sąlygas asociacijos nariams kelti kvalifikaciją, gilinti žinias ir praktinius įgūdžius, pasidalyti patirtimi, aptarti kitus aktualius klausimus, bendradarbiauti su kitomis asociacijomis, institucijomis, užsienio partneriais. Tarnyba, būdama Savivaldybių kontrolierių asociacijos narė, aktyviai dalyvavo rengiamuose seminaruose, pasitarimuose, diskusijose dėl teisės aktų projektų.

Savivaldybių kontrolierių asociacija yra Europos regionų išorės audito institucijų organizacijos EURORAI narė. Asociacijos atstovai dalyvauja EURORAI darbe ir audito srityje įgyja tarptautinės patirties, kuria pasidalija su visais asociacijos nariais. Europos regionų audito institucijos kiekvienoje šalyje vykdo panašią misiją, kaip ir mūsų šalies Kontrolės ir audito tarnybos, todėl bendradarbiavimas su kitų šalių, kitų savivaldybių, Valstybės kontrolės auditoriais yra ne tik vienas iš būdų pasitikrinti save kitų auditorių atžvilgiu, bet ir pasisemti audito atlikimo, veiklos organizavimo ir vykdymo patirties.

Bendradarbiaujame su Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovu Kauno apskrityje, kitomis institucijomis, įstaigomis ir organizacijomis, kitų savivaldybių Kontrolės ir audito tarnybomis, pasidalijame patirtimi, aptariame dažniausiai pasitaikančius pažeidimus, kitus aktualius klausimus.

Kontrolės ir audito tarnyba nėra tik vertinanti institucija. Naudodamiesi tuo, kad mūsų atliekami auditai yra ir asignavimų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais gerosios patirties (taip pat ir informacijos apie sistemines klaidas) kaupimo šaltinis, mes stengiamės ne tik įvardyti audituojamųjų daromas klaidas, bet ir skleisti informaciją apie pasiekimus.

Siekdami, kad tinkamai ir tikslingai būtų naudojamas Savivaldybės materialusis ir finansinis turtas, kad kuo mažiau būtų daroma pažeidimų jį apskaitant, vykdome prevencinę veiklą. Seminarų ir mokymų metu įgytomis žiniomis pasidalijame su audituojamų įstaigų vadovais, buhalteriais, juos konsultuodami, padėdami išspręsti jiems iškylančias problemas. Kontrolės ir audito tarnybą ir

asignavimų valdytojus sieja bendras tikslas – kad Savivaldybės biudžeto lėšos ir turtas būtų naudojami pačiu efektyviausiu būdu, o mokesčių mokėtojams ir kitiems Savivaldybės gyventojams duotų kuo didesnę naudą.

AUDITŲ TIKSLAI IR EIGA

2016 metais atliekant auditus, kaip ir kiekvienais metais, pagrindinis dėmesys skirtas audito kokybei ir rezultatams, siekta, kad kiekviena išvada būtų pagrįsta audito įrodymais. Vertintos rizikos įvairiose srityse, tuo pagrindu rengtos audito programos ir planuota, kad kuo daugiau įrodymų būtų gauta atliekant savarankiškas audito procedūras.

Siekta pagrindinio tikslo – kad audituotų subjektų metinių ataskaitų rinkiniuose pateikti duomenys būtų teisingi, o lėšos ir turtas būtų valdomi ir naudojami nepažeidžiant teisės aktų reikalavimų. Siekta įsitikinti, ar numatytos kontrolės priemonės laiku užtikrina klaidų nustatymą ir ištaisymą, vertinta įstaigų vidaus kontrolės aplinka.

Visų auditų metu buvo nuolat bendradarbiaujama su audituojamų subjektų vadovais, vyr. buhalteriais ir kitais darbuotojais. Užbaigus kiekvieną audito etapą, įstaigų vadovai ir kiti atsakingi darbuotojai buvo informuojami žodžiu ir / ar raštu apie nustatytas klaidas ir neatitikimus bei teikiamos rekomendacijos jiems ištaisyti.

Vienas pagrindinių Tarnybos veiklos garantų yra viešumo principas. Taigi, visos atliktų auditų ataskaitos ir išvados buvo teikiamos taip, kaip to reikalauja Vietos savivaldos įstatymo 27 straipsnio nuostatos, ne tik audituotų subjektų vadovams, bet ir Savivaldybės merui, Savivaldybės administracijos direktoriui, Savivaldybės tarybos Kontrolės komitetui, taip pat skelbiamos Savivaldybės interneto svetainėje adresu www.birstonas.lt. Nustatyta, kad auditų rezultatų viešinimas skatina biudžeto lėšų naudojimo kontrolę, drausmina biudžeto lėšų naudotojus, sukuria palankias sąlygas rekomendacijoms įgyvendinti.

TARNYBOS DARBUOTOJŲ KVALIFIKACIJOS KĖLIMAS

Audito kokybė turi būti užtikrinama keliant valstybės tarnautojų kvalifikaciją, didinant profesionalumą. Nuo 2013 metų, pasikeitus valstybinio audito reikalavimams ir metodikoms, finansiniai ir teisėtumo auditai atliekami vadovaujantis Tarptautiniais audito standartais (TAS). Auditoriui keliami aukšti reikalavimai – sugebėti ne tik patikrinti finansines ataskaitas ir įrašus apskaitos registruose, bet ir būti analitiku, strategu, ekspertu, gerai išmanyti teisės aktus, matyti pavojus audituojamo subjekto veiklai ir jo finansiniams rezultatams. Pagal teisės aktų reikalavimus kontrolierius atlieka finansinius ir veiklos auditus, kurių atlikimui taikomi kiti reikalavimai ir skirtingi standartai, kuriuos reikia gerai išmanyti ir gebėti taikyti praktikoje. Taip pat auditai atliekami įvairių

sričių subjektuose, kurių veiklą reglamentuoja skirtingi įstatymai ir kiti teisės aktai, kuriuos reikia žinoti ir kontroliuoti jų vykdymą. Atliekant auditus nėra standartizuotų darbo dokumentų, jo atlikimą lemia auditą atliekančio asmens gebėjimai ir profesinė patirtis, audito darbas reikalauja specialių žinių, praktinių įgūdžių. Dirbant šį darbą, būtina nuolat gilinti žinias ir tobulinti įgūdžius, domėtis gera praktika ir sugebėti ją taikyti savo darbe.

Šiandien Tarnybai keliami ypač aukšti profesiniai ir etikos reikalavimai, besikeičiantis darbo teisinių santykių, apmokėjimo, turto valdymo, naudojimo ir disponavimo reglamentavimas, reikalauja nuolat atnaujinti žinias ir tobulinti įgūdžius, todėl Savivaldybės kontrolierė 2016 metais dalyvavo praktiniuose seminaruose, pasitarimuose, mokėsi ir kėlė savo kvalifikaciją. Tik šiomis priemonėmis gali būti didinama savivaldybės kontrolieriaus kompetencija, kuri užtikrina tinkamą audito proceso organizavimą. Šiam tikslui įgyvendinti 2016 metais Tarnybos biudžete valstybės tarnautojų kvalifikacijos kėlimui buvo panaudota 870 Eur.

2016 metais mokymams planuotos lėšos skirtos Savivaldybės kontrolierės audito gebėjimams ugdyti. Savivaldybės kontrolierė kvalifikaciją kėlė kartu su kitomis Kauno apskrities tarnybomis aktualiausiose veiklos srityse – gilino finansinio ir teisėtumo audito įgūdžius, darbo teisės, viešųjų pirkimų, vidaus kontrolės sistemos ir kt. srityse. Savivaldybės kontrolierė dalyvavo seminaruose, kuriuos organizavo Lietuvos savivaldybių asociacijos mokymo ir konsultavimo centras ir savivaldybių kontrolierių asociacija. Per ataskaitinį laikotarpį Savivaldybės kontrolierė išklausė 134 akademinių valandų mokymų temomis: „Finansų kontrolės sistema viešajame sektoriuje“; „ Finansinių ir veiklos auditų darbo dokumentų rengimas“; „ Vidaus kontrolės sistema ir jos vertinimas. Išorės ir vidaus auditas“; „SKAT atliekamų auditų kokybės gerinimas“, „Valstybės ir savivaldybių turto valdymas“, „Sėkminga viešųjų pirkimų praktika, pirkimų problematika ir sprendimo būdai. Viešųjų pirkimų naujovės ir aktualijos“, „Viešųjų finansų valdymas, sprendimų paieška ir ateities perspektyvos“, „Finansinio ir teisėtumo audito metodikos aktualijos. Finansinis auditas ekonomiškumo požiūriu“, „Savivaldybės biudžeto planavimas ir vykdymas. Praktiniai aspektai ir problemos. Naujausi teisės aktų pakeitimai“, „Reikšmingumas atliekant grupės auditą, audito metu nustatytų iškraipymų vertinimas, audito rezultatų apibendrinimas“ ir kt.

TARNYBOS VEIKLOS VEIKSMINGUMAS, PRIORITETINĖS KRYPTYS

Tarnyba įvykdė visas 2016 metų veiklos plane numatytas audito ir kontrolės užduotis, parengė ir pateikė visas Savivaldybės tarybos sprendimams priimti reikalingas išvadas dėl Savivaldybės 2015 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio, Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio ir dėl Savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo. Tarnybos veiklos veiksmingumas matuojamas atlikto darbo apimtimi ir rezultatų teigiamu poveikiu. Tarnybos veiklos veiksmingumą atspindi atliktų auditų ir kitų užduočių pasiekti tikslai, audituotų subjektų finansinių

ataskaitų didesnis informatyvumas, vidaus kontrolės ir finansų valdymo reikšmės supratimas, tikslingas lėšų ir turto panaudojimas. Reikšmingiausiai audito veiksmingumas pasireiškia tuo, kai apie audito metu nustatytus teisės aktų pažeidimus, klaidas, netikslumus ir kitus trūkumus informuotas audituojamas subjektas juos ištaiso ir finansinėse ataskaitose išvengiama esminių iškraipymų. Savivaldybės įstaigos geranoriškai reagavo į audito metu pateiktus pastebėjimus žodžiu ir/ar raštu, taisė nustatytas klaidas ir neatitikimus, įgyvendino pateiktas rekomendacijas. Audito metu nustatytų ir nurodytų trūkumų ištaisymas sudaro sąlygas išvengti jų tolesnio pasikartojimo. Audituotiems subjektams buvo pateikta žodžiu ir/ar raštu apie 50 rekomendacijų. Aktualiausių rekomendacijų santrauka pateikta 2016 metų veiklos ataskaitos priede. Tinkamas teiktų rekomendacijų įgyvendinimas didina pridėtinę audito vertę, stiprina išorės audito reikšmę Savivaldybėje ir yra prevencinė priemonė išvengti klaidų ateityje. Vienas iš prioritetinių Tarnybos uždavinių – audito rekomendacijų įgyvendinimo stebėsenos sistemos nuolatinis gerinimas. Tarnyba ateityje sieks, kad audituojami subjektai sparčiau įgyvendintų tarnybos rekomendacijas, efektyviau šalintų neatitikimus.

Viešojo sektoriaus rizikos veiksnių stebėjimas ir vertinimas leidžia nustatyti problemas ir grėsmes, tačiau riboti žmogiškieji ištekliai įpareigoja labai atsakingai nusistatyti prioritetus planuojant savo darbą.

Atsižvelgiant į Tarnybos veiklos planavimo principus, sudarant ateinančių metų veiklos planus, pirmiausia bus planuojami ir vykdomi auditai, teisės aktais numatytoms išvadoms Savivaldybės tarybai pateikti: išvadai dėl pateikto tvirtinti Savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio, Savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo; išvadoms pagal Savivaldybės tarybos poreikį (dėl skolinimosi ir kt.). Planuojama dalyvauti Įstaigose, atliekant turto metines inventorizacijas.

Kaip ir kasmet, audituosime darbo užmokesčio sritį, kuri yra reikšminga – darbo užmokesčiui ir valstybinio socialinio draudimo įmokoms skirti asignavimai sudaro didžiąją dalį Savivaldybės biudžeto išlaidų. Kita reikšminga ir rizikinga sritis – Savivaldybės turtas. Ši sritis labai plati, bet, atsižvelgdami į stebėsenos rezultatus, didžiausią dėmesį skirsime ilgalaikiam turtui, jo valdymui, naudojimui ir apskaitai.

Nuo 2016 metų pasikeitus vietinių rinkliavų administravimui, matome riziką šioje srityje, todėl didelį dėmesį skirsime vietinių rinkliavų surinkimui ir apskaitai. Audito procedūras atliksime ir kitose Savivaldybės biudžeto pajamų srityse.

Sieksime, kad Savivaldybės biudžeto lėšos būtų naudojamos efektyviai, rezultatyviai ir skaidriai. Didelį dėmesį skirsime viešųjų pirkimų organizavimui.

Toliau rūpinsimės atliekamo audito kokybe, kurią gali užtikrinti tik aukštos kvalifikacijos, žinių turintys specialistai. Kelsime kvalifikaciją, tobulinsime audito atlikimo metodus. Sieksime būti ne tik vertintojais, bet ir aktyviais patarėjais ir pagalbininkais, skatinančiais viešojo sektoriaus

pažangą ir prevencinį audito poveikį, stiprinsime bendradarbiavimą su Savivaldybės tarybos Kontrolės komitetu, komunikavimą su audituojamais subjektais, Savivaldybės administracija.

Tikime, kad mūsų audito rezultatai paskatins esminius pokyčius ir bus reikšminga pagalba institucijų, įstaigų vadovams priimant sprendimus dėl veiklos efektyvumo didinimo ir atsakomybės principu grįsto viešojo sektoriaus valdymo.

Įgyvendindama priskirtas funkcijas, Tarnyba deda visas pastangas, kad auditai būtų atlikti kokybiškai, kad visos išvados būtų pagrįstos tinkamais įrodymais, o auditų rezultatai ir teiktos rekomendacijos reikšmingai padėtų gerinti Savivaldybės administravimo paslaugų kokybę bei užtikrintų Savivaldybės lėšų ir turto ekonomišką ir efektyvų valdymą.

Teikdama 2016 metų veiklos rezultatus, noriu padėkoti visų audituotų subjektų vadovams ir darbuotojams už bendradarbiavimą ir geranorišką supratimą, mums atliekant Tarnybos nuostatuose nustatytas funkcijas. Ateityje taip pat tikimės konstruktyvaus dalykinio bendravimo ir bendradarbiavimo. Tikime, kad bendromis mūsų visų pastangomis pasieksime, kad Savivaldybės lėšos ir turtas būtų naudojamas ir valdomas skaidriau, taupiau, efektyviau ir racionaliau.

Savivaldybės kontrolierė Janina Blekaitienė

PRIEDAS

Birštono savivaldybės Kontrolės ir audito tarnybos savivaldybės 2016 metų veiklos ataskaitos priedas

2016 m. teiktos rekomendacijos ir jų įgyvendinimas

Eil. Nr.	Teikta rekomendacija	Įgyvendinta / neįgyvendinta
Savivaldybės administracijos direktoriui		
1.	Užtikrinti, kad Savivaldybės biudžetinės įstaigos teikiamų paslaugų pajamų planą tikslintų pagal tiesiogines įplaukas.	Įgyvendinama nuolat.
2.	Užtikrinti, kad visos biudžetinės įstaigos vykdytų Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo dėl metinių žemesniojo lygio biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio sudėties 28 straipsnio 1 dalies 2 punkto nuostatas – kartu su biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniu savivaldybei pateiktų aiškinamuosius raštus.	Įgyvendinama, rekomendacijos vykdymas bus stebimas atliekant 2016 m. finansinių ataskaitų auditą.
3.	Savivaldybės konsoliduoto biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio aiškinamajame rašte atskleisti informaciją apie Savivaldybės išlaidų sąmatų vykdymo (nevykdymo) rodiklius ir priežastis.	Įgyvendinama, rekomendacijos vykdymas bus stebimas atliekant 2016 m. finansinių ataskaitų auditą.
4.	Vykdyti VSS subjektų stebėseną dėl savalaikio duomenų pateikimo į VSAKIS.	Įgyvendinama, rekomendacijos vykdymas bus stebimas atliekant 2016 m. finansinių ataskaitų auditą.
5.	Sutvarkyti kelių ir gatvių apskaitą teisės aktų nustatyta tvarka.	Įgyvendinama, rekomendacijos vykdymas bus stebimas atliekant 2016 m. finansinių ataskaitų auditą.
6.	Spręsti klausimą dėl vietinės reikšmės kelių (gatvių) techninės inventorizacijos bei teisinės registracijos.	Įgyvendinama, rekomendacijos vykdymas bus stebimas atliekant 2016 m. finansinių ataskaitų auditą. Rekomendacijos įgyvendinimo terminas iki 2018 m. pabaigos.
7.	Priimti sprendimus dėl Želdynų ir želdinių inventorizacijos atlikimo. Atlikti inventorizacijos duomenų analizę, siekiant įsitikinti, ar yra turto, kuris pagal 16-ąjį VASAFAS turi būti užregistruotas kaip biologinis turtas.	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas iki 2018 m. pabaigos.
8.	Priimti sprendimus dėl biologinio turto pripažinimo, įvertinimo ir apskaitymo buhalterinėje apskaitoje.	Rekomendacija įgyvendinta
9.	Užtikrinti, kad įstaigose, atliekant metinę inventorizaciją, būtų inventorizuojamas visas turtas pagal inventorizavimo taisykles bei Viešojo sektoriaus apskaitos ir atskaitomybės standartų (VSAFAS) reikalavimus.	Iš dalies įgyvendinta, rekomendacijos vykdymas bus stebimas atliekant inventorizaciją už 2016 m. ir vėlesniais laikotarpiais

10.	Pateikti Savivaldybės Tarybai sprendimo projektą dėl Privatizavimo fondo likvidavimo.	Įgyvendinta
11.	Sudaryti savivaldybės privatizavimo fondo finansinio turto ir įsipareigojimų inventorizacijos komisiją ir atlikti privatizavimo fondo finansinio turto ir įsipareigojimų likučių inventorizaciją likvidavimo dienos datai.	Įgyvendinta
12.	Pagal priėmimo–perdavimo aktą, Privatizavimo fondo turto, gautinų sumų ir įsipareigojimų likučius perduoti Savivaldybės administracijai, o fondo pinigų likutį perduoti – Savivaldybės iždui.	Įgyvendinta
13.	Likvidavimo dienos datai paruošti Privatizavimo fondo finansinių ataskaitų rinkinį.	Įgyvendinta
	Birštono viešosios bibliotekos direktorei.	
14.	Siekiant racionaliai naudoti žmogiškuosius, finansinius ir materialinius išteklius spręsti klausimus: dėl laisvo 1,25 etato panaikinimo; dėl 0,5 etato sumažinimo Nemajūnų filiale.	Įgyvendinta, sumažinta 1,5 etato.
15.	Užtikrinti ir kontroliuoti, kad metinė inventorizacija būtų atliekama ir inventorizacijos rezultatai įforminami vadovaujantis LR inventorizacijos taisyklėmis, buhalterinės apskaitos vadovu bei Viešojo sektoriaus apskaitos ir atskaitomybės standartų (VSAFAS) reikalavimais.	Įgyvendinama nuolat
16.	Siekiant, kad įstaiga turtą valdytų, naudotų ir disponuotų juo vadovaudamasi visuomenės naudos, efektyvumo, racionalumo ir viešosios teisės principais, spręsti klausimus dėl nereikalingo ar netinkamo (negalimo) naudoti turto.	Įgyvendinta
17.	Pasitvirtinti Bibliotekos filialų ir skyrių nuostatus.	Įgyvendinta
18.	Užtikrinti ir kontroliuoti, kad įstaigos interneto svetainė būtų nuolat atnaujinama. Įstaigos interneto svetainėje pateikti informaciją: įstaigos struktūros schemą, duomenis apie administracijos darbuotojų darbo užmokestį, biudžeto vykdymo ataskaitų duomenis.	Įgyvendinama nuolat

---